

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติ และผลงานนวารกรรมชุดธรรมโขเข็มของพุทธศาสนาลิกขิต และศึกษานิพนานที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดธรรมโขเข็มของพุทธศาสนาลิกขิต ผลจากการวิจัย สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. พุทธศาสนาลิกขิต เป็นนักประถมทั้งพระพุทธศาสนาที่มีผลงานทางวรรณกรรมมากมาย ผลงานที่เด่น คือ วรรณกรรมชุดธรรมโขเข็มของพุทธศาสนาลิกขิต ชั้นปัจจุบัน (พ.ศ. 2535) มีถึง 59 เล่ม
2. นิพนานเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ที่พุทธศาสนาลิกขิตข้าเน้นอธิบายรายละเอียดมากที่สุดข้อหนึ่ง ปรากฏในวรรณกรรมที่ศึกษาทุกเล่ม
3. ผลจากการศึกษานิพนาน สรุปได้เป็น 10 ประเด็น คือ
 1. ความเป็นมาและพัฒนาการของนิพนาน แบ่งได้ 3 ยุค คือ
 1. นิพนานของวัตถุ
 2. นิพนานของลัตว์
 3. นิพนานของมนุษย์
 2. ความหมายของนิพนาน แบ่งได้ 3 ความหมาย คือ
 1. ความหมายตามรูปตัวพ่อ
 2. ความหมายตามความเข้าใจของคนทั่วไป
 3. ความหมายตามบัญญัติของพระพุทธศาสนา
 3. นิยามของนิพนานแบ่งได้เป็น 3 ประเภท สัมพันธ์กัน คือ
 1. นิยามที่สัมพันธ์กับความตื้น
 2. นิยามที่สัมพันธ์กับความกว้าง
 3. นิยามที่สัมพันธ์กับคำอื่น ๆ
 4. ลักษณะของนิพนาน คือ นิพนานเป็นนิโรธชาติปราศจากการปรุงแต่ง มีอยู่ตลอดกาล เป็นที่ตับของลังชาติทั้งปวง

5. ໄວພຈນໍຂອງນິພພານທີ່ປ່ຽກງູມ ມີ 46 ດຳ
6. ປະເທດຂອງນິພພານ ແບ່ງ ໄດ້ເປັນ 2 ປະເທດ ສື່ວນ
 1. ນິພພານຫ້ວຍກາວ ໄດ້ແກ່ ຕັ້ງນິພພານ ແລະ ວິກິ່າມກຳນິພພານ
 2. ນິພພານຈົງ ໄດ້ແກ່ ສອຸປາຖີເສລນິພພານ ແລະ ອຸປະກິເສລນິພພານ
7. ຄວາມລຳຄັ້ງຂອງນິພພານ ສື່ວນ ນິພພານເປັນແກ່ສາຮອງພຣະພູທົກສາສນາ
8. ປະໂຍບ່ນຂອງນິພພານ ສື່ວນ ນິພພານເປັນເຄື່ອງຕັບຖກ໌
9. ຄວາມເຂົ້າເວັ້ງນິພພານແຍກ ໄດ້ເປັນ 2 ປະກາງ ສື່ວນ
 1. ຄວາມເຂົ້າຂອງໜ້າວໜ້ານ ນິພພານເປັນເວັ້ງຂອງໜ້າດີ້ໜ້າ ດັນຊຽມດາ
 2. ຄວາມເຂົ້າຂອງພຸທ່ອກາລົກິກູມ ນິພພານເປັນເວັ້ງຂອງໜ້າດີ້ໜ້າ ຖຸກຄນມີ
10. ວິທີປົງປັດໃໝ່ນິພພານ ມີ 3 ວິທີ ສື່ວນ
 1. ກາຣຄວນຄຸມອາຍະຕະ
 2. ກາຣຄວນຄຸມກິເລສ
 3. ກາຣອູ່ນຶ່ງ ຈ ທີ່ກ່ຽວກົດກຳນົດ

Abstract

The aims of the study are to review Buddhadas' biography and his literary work "Dhamma Ghosana" series and to examine the particular interpretation of Nibbhana which appears in this series.

The results of the study are :

1. Of all the great literary works of Buddhadas, the "Dhamma Ghosana" series stands out as the most important. It consists, at this point, of 59 volumes.

2. The importance and central position of Nibbhana principle are reflected by Buddhadas' repeated and careful examinations of this principle through out the Series.

3. Buddhadas' examination of Nibbhana shows 10 characteristics :

1) The background and development of Nibbhana is divided into 3 periods.

(1) Nibbhana of Materials

(2) Nibbhana of Animals

(3) Nibbhana of Human Beings

2) The three meanings of Nibbhana :

(1) The meaning according to dictionary

(2) The meaning according to man's interpretation

(3) The meaning according to Buddhism's definition

3) The three aspects of Nibbhana's definition :

(1) The definition as related to Extinction

- (2) The definition as related to Voidness
 - (3) The definition as related to other words
- 4) Nibbhana is achieved through Niroadha (the extinction of desire, hatred, illusion and obsession)
- 5) There are 46 synonyms for Nibbhana.
 - 6) There are two types of Nibbhana.
 - (1) Momentary Nibbhana
 - (2) Absolute Nibbhana
 - 7) Nibbhana is the central principle of Buddhism.
 - 8) Nibbhana can be used as a path to the cessation of Dukkha.
- 9) The beliefs about Nibbhana include :
- (1) The general belief is that Nibbhana can be obtained only after death and only a certain kind of person can obtain it.
 - (2) Buddhandas believes that Nibbhana can be obtained by anyone in the present life.
- 10) Three paths leading to the realization of Nibbhana :
- (1) The control of the six sense organs.
 - (2) The control of desire.
 - (3) The freedom from attachment to Self.

ประกาศคณูปการ

งานวิจัยชั้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับการแนะนำและได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน

ขอกราบขอบคุณ อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข อาจารย์สมใจ ศรีนวล อาจารย์ประโภชน์ เวืองโภจน์ อาจารย์พรศักดิ์ พรมแก้ว อาจารย์สุภาวดี อินทร์ทองคง อาจารย์ประพันธ์ อร骏ประลักษณ์ อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย รศ.ปรีชา ทิชนพงศ์ ผศ.ดร.บันลือ ถินพงษา รศ.ดร.ธีรรุณี ประทุมนพรัตน์ รศ.อุดม หนูทอง ศว.กระแลร์ มาลายารณ์ และ ศว.สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ซึ่งเป็นผู้สอนผู้วิจัยให้มีความรู้ความคิด ตระหนักในคุณค่าของสาขาวิชาการและภูมิปัญญาไทย

ขอกราบขอบคุณ ผศ.ดร.อาภรณ์ เชื้อประไพศิลป์ และ ศว.สุชาติ ประลักษณ์รุ่นนี้ ที่กรุณานะนำ ตั้งชื่อสังเกตประการ ซึ่งช่วยให้งานวิจัยนี้มีมาตรฐาน

ขอขอบคุณอาจารย์ประลักษณ์ ครีสุมากร และคุณวิชัย โชคดิรังสิยากร ที่กรุณาช่วยเหลือด้านเอกสารข้อมูล

ขอขอบคุณอาจารย์สุ珊 อ่องคณา ที่กรุณาช่วยพิมพ์งานชั้นนี้ ด้วยความรัก และเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบคุณเจ้าของความรู้ความคิดที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ทุกท่าน ความรู้ความคิดของท่านเป็นพื้นฐานให้ผู้วิจัยเกิดความรู้ ความคิด มีโอกาสสัมมูล วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และสืบทอดความรู้ความคิดนั้น

ขอขอบคุณศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครุสังขลา ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนด้านการพิมพ์

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชั้นนี้ จะมีส่วนเสริมสร้างความรู้ความเชื่อใจ เห็นความสำคัญ และตระหนักในคุณค่าของนิพทานอันเป็นแก่นสารของพระพุทธศาสนาและชีวิตสืบไป